

CASUS II. Niciasus, cuius domus ex una parte incumbit muro domus vicini sui jam ruinoso, vicinum jure servitutis obligare vult ad reparationem dicti muri, & ad expensas fulcrorum necessariorum ad fulciendum interea tectum domus. Vicinus vero contendit, se jure servitutis solum teneri ad dimidium expensarum. Cuiusmodi jus favet?

3. Vicinus Niciasii tenetur ad integram reparationem muri, ita ut molem domus incumbentem sufficienter sustentare possit. Leg. *Et si forte*. jam citata. Fulcra autem ad sustentandam interea domum suam propriis Niciasii sumptibus procurare tenetur. Item si murum reparandum Niciasii picturis aut aliis ornamentis condecorandum curasset, ipsi quoque eorum reparatio incumberet. Leg. *Quidam*. 13. ff. L. 8. T. 2. Pontas.

CASUS III. Marcellinus possidet domum, cujus murus aedificium sui vicini sustentat; cum vero dictus murus minaretur ruinam, vicinus pro refectione muri instat. Marcellinus autem requisitis ad reparationem pecuniis destitutus, cedere fundum statuit, cui murus inextructus est. An per hoc liberatur ab obligatione reparationis?

3. Servitus inhæret fundo, non personæ; & hinc per cessionem fundi Marcellinus liberatur ab onere reparationis. Leg. *Et si forte*. supra citata. Pontas.

CASUS IV. Durandus gaudet jure aquam ducendi ex fundo Caroli; & hoc jus cessit Paulo vicino suo pro 20. imperialibus. An Carolus huic cessionem sese potest opponere, & aquam alio divertere, ne Paulus ea servitute uti possit?

3. Jure se opponit Carolus huic cessionem: jus enim aquæ ductus non potest alteri, cuiuscumque demum, communicari nec per venditionem, nec per permutationem, nec etiam per cessionem gratuitam; hinc quamprimum Durandus cessat uti jure suo, cessat etiam obligatio Caroli, qua tenebatur erga Durandum. Leg. *Cum essent*. 33. ff. L. 8. Tit. 3. Pontas.

NOTA. Aliud dicendum foret, si Durandus Paulo cessisset fundum vel domum, cui est annexum jus activum ejusmodi servitutis.

CASUS V. Pamphilus possidet domum, cui annexa est duplex servitus passiva: 1. Ut altius non tollatur. 2. Ut stillicidia excipiat vicinæ domus Balduini. Primæ servituti renunciavit Balduinus pro accepta summa 150. florenorum, quin ulla fuerit mentio facta secundæ servitutis. Cum jam Pam-

Pamphilus domum suam altius ædificare cepisset, ita ut altior domo vicina fieret, sese opposuit Balduinus contendens, domum Pamphili tali modo stillicidia suæ domus non amplius excipere posse, ut antea. Pamphilus autem præten- dit, sublata servitute prima cessare etiam secundam. An hæc ratio valet?

3. Juxta leges Romanas, quibus sua vis inest, quamdiu per contrariam Principis constitutionem, aut legitimam consuetudinem iis non derogatur, sublata una servitute non cessat etiam altera, nisi expressa etiam de ea facta fuerit mentio. Hinc Pamphilus non potuit altius ædificare domum suam in præjudicium secundæ servitutis, quæ est receptio stillicidiorum sui vicini. Leg. *Si domus*. 21. ff. Lib. 8. Tit. 2. Pontas.

CASUS VI. Blasius gaudet jure agendi currus suos per pratum Renati, quo tamen jure per decem jam annos usus non est; eo quod via publica ipsi videretur commodior. Cum autem denuo uti vellet jure suo, resistit Renatus allegans præscriptionem. Justene agit Renatus?

3. Vere amisit Blasius jus suum ob præscriptionem Renati juxta legem *Sicut*. 13. & legem *Cum talis*. 14. Cod. Lib. 3. Tit. 34. Hinc Renatus absque injuria potest resistere Blasio. In aliis tamen servitutibus, quæ in eo consistunt, ut stabiliatur status locorum, & innovationes impediantur, ut est obligatio altius non extollendi aedificium, locum non habet præscriptio, nisi ipse status locorum mutetur. Leg. *Hæc autem*. 6. ff. Lib. 8. Tit. 2. Pontas.

Vide *Dos*. Cas. 15.

SIGILLUM SACRAMENTALE.

1. Agitur in hoc articulo de secreto, quod inviolabiliter servare tenetur confessarius circa ea omnia, quæ poenitens declaravit in tribunali Poenitentia.

2. Regula hæc generalis est, nullamque patitur exceptionem. Etiam si poenitens sua exponeret peccata absque ulla intentione absolutionem recipiendi, obligatio tamen secreta servandi est eadem; quia est sacrilegium, ut ait D. Thomas.

3. Verum quidem est, quod, si poenitens concedat confessario facultatem aliquem confessionis articulum alicui declarandi, hic absque peccato uti possit hac facultate; sed prudentia exigit, ut non utatur ejusmodi facultate sine causa urgentissima ac necessaria, idque adhibita omni possibili

præ-

præcautione, ne cuiquam præbeatur occasio suspicandi, violari sigillum confessionis.

4. Revelatio confessionis est crimen, cujus punitio ad solum judicem ecclesiasticum pertinet, ita ut sic delinquens nunquam trahi possit ad forum sæculare, quod ipsum Parlamentum Tolosanum lata desuper sententia stabilivit.

CASUS I. Cyrillus accepit confessionem Odeberti, qui se accusavit de commisso assassinio. Paulo post comperit Cyrillus, promulgatam esse sententiam excommunicationis in eos, qui habent notitiam auctoris hujus homicidii, nec eum denunciant; imo ipsemet personaliter est citatus ad manifestandam rei veritatem, additis minis, eum nominatim pro excommunicato declarandi, si id recusaret.

q. Non potest revelare crimen Odeberti ex sola confessione cognitum, quin se sacrilegii reum constituat. *Pontas.*

CASUS II. Si Odebertus Cyrillo, qui antea erat confessarius ipsius in confessionali declarasset crimen suum, non animo confitendi, sed ex motivo aliquo particulari, nullatenus ad confessionem spectante; quid tunc dicendum?

q. Cyrillus non teneretur ad sigillum sacramentale; quia hæc declaratio, cum non fuerit facta in ordine ad absolutionem consequendam, non obligat ad sigillum confessionis sacramentalis, licet fuerit facta in loco destinato ad administrationem pœnitentiæ, in quo eadem facilitate, sub prætextu confessionem peccatorum deponendi, confessarius potest ludibriis ac injuriis onerari. Nihilominus Cyrillus possit teneri ad secretum naturale, si Odebertus peccatum suum manifestasset ad petendum consilium. *Pontas.*

CASUS III. Julius confessarius querit, an non possit absque peccato mortali saltem tacte ac indirecte violare sigillum confessionis, quando alio modo non potest salvare sua bona, honorem & vitam.

q. Nec sic quidem potest violare sigillum confessionis absque peccato enormi ac gravissimo; cum ad illud teneatur jure naturali, divino ac ecclesiastico. *Pontas.*

CASUS IV. Dydimus excepit confessionem Pauli, ipsique denegavit absolutionem; eoquod nollet relinquere occasionem proximam peccandi. Irritatus per hoc Paulus in ipso confessionali ausus est procacibus verbis insultare Dydimo. Post aliquot menses instituta de pravis moribus Pauli juridica inquisitione, etiam Dydimus citatur ad judicem ad deponendum testimonium circa præfatum articulum. Potestne testari?

q. Dy-

q. Dydimus absolute tenetur servare sigillum. *Pontas.*

CASUS V. Leusridus diaconus scire cupiens peccata cujusdam personæ, accessit confessionale, seque simulavit confessarium ordinarie hic confessiones excipientem, nonnullosque pœnitentes jam actu admisit non tamen collata absolutione sacramentali. Teneturne ad sigillum?

q. Æque tenetur ad sigillum, ac verus confessarius. Imo & laicus juxta S. Thomam ad hoc obligaretur. *Pontas.*

CASUS VI. Anselmus excepit confessionem Jolandæ, quæ se accusavit de peccato cum adolescente quodam commisso. Pœnitente jam exeunte ex confessionali Anselmus recordatur, se eam non interrogasse, an Adolescens commoraretur in eadem secum domo; hinc surrexit ex confessionali, ut de hoc illam interroget, & si ita foret, eam jubeat a domo discedere.

q. Non potuit hoc fieri sine fractione sigilli. Anselmus debuisset revocare pœnitentem ad confessionale, dicendo, se habere, quod illi loquatur, & ibi interrogare. *Pontas.*

CASUS VII. Jodocus parochus ex sola Benedicti confessione scit, quod sit hæreticus, jam plures seduxerit, & etiamnum seducere pergat, sine proposito se convertendi. Potestne uti hac notitia?

q. Jodocus non potest Episcopo denunciare personam confitentem; sed tantum monere illum, plurimum interesse, ut invigilet gregi suo, ne quis illum seducat; ubi tamen omnis adhibenda præcautio, ne sic se explicet, ut persona, quæ illi confessa est, agnoscat, aut in suspicionem trahatur. Dein excipiendo aliorum confessiones, eos conetur confortare in fide, convenientia eisdem consilia suppeditando, sub terminis tamen generalibus. *Pontas.*

CASUS VIII. Damasus excepta confessione cujusdam blasphemii publici, in aliquo conventu amicorum mores ejusdem ore omnium traduci audivit; hinc eum defensorus dixerat, ipsum jam sincere ac serio conversum, ex quo illum a blasphemis suis absolvisset. An licite?

q. Peccavit Damasus contra sigillum confessionis. *Pontas.*

CASUS IX. Jodanus & Chrysofonus confessarii in aliquo monasterio monialium, cum ambo sæpius alternatim excepissent confessionem alienius monialis, interdum colloquantur de illius defectibus, ac præsertim de difficultate ejusdem circa obedientiam erga Superiores; idque eo solum

Diæ. Cas. Conf. Tom. III.

D d

fine,

fine, ut facilius ipsi consulant, & uniformiter in ejusdem directione spiritali operentur. An violarunt sigillum?

ꝑ. Si defectus hujus monialis sciunt independenter a confessione, possunt de illis conferre, animo, ut iis medeantur; sed semper summopere cavendum, ne aliquid proferant, quod sciunt ex sola confessione. Si autem hos defectus sciunt solum ex confessione, non possunt de illis colloqui absque fractione sigilli. *Pontas.*

CASUS X. Catharina puella omnium existimatione penitissima, graviter ægrotans vocat confessarium suum, eique declarat, se jam ab octo mensibus cum dimidio esse gravidam, foetumque adhuc vivere. Confessarius eam exhortatur, ut statum suum alteri personæ declaret; quod cum illa recusaret, confessarius absque absolutione eam dimisit. Altera die ingravescente morbo puella denuo vocat confessarium, qui eam jam in agonia deprehendit, & absolvit.

ꝑ. Perbene quoad omnia egit confessarius. Notandum autem, confessarium hunc non potuisse manifestare, puellam esse gravidam, etiam si certo præviderit, foetum sine baptismo moriturum. *Pontas.*

NOTA. Vide & sequere *Notam* infra ad *Casum* 12. Cum enim puella, in priori confessione de sua obligatione monita, de novo vocet confessarium, eo ipso præsumitur dare licentiam ad usum notitiæ sacramentalis, quam per se tenetur dare.

CASUS XI. Adrianus Episcopus & Placidus Abbas regularis sciunt ex sola confessione, duos subditorum suorum exercentes curam animarum, aut habentes aliquod officium, vitam ducere admodum depravatam occasione Beneficii, aut officii. Possuntne uti hac notitia?

ꝑ. Non possunt hos suos subditos absque violatione sigilli sacramentalis amovere Beneficio vel officio, imo nec subtrahere officium, ipsis solum in animo destinatum. Notitia ex confessione hausta solum uti potest confessarius in sequentibus occasionibus. 1. Ut roget Deum pro conversione penitentis, ad quod & tenetur. 2. Ad consulendum virum doctum, qua ratione sit agendum cum penitente in casu valde arduo; quod & ipsum cum summa præcautione fieri debet, ne vel minimum gravamen creetur confitenti. 3. Ad propriam correctionem, ut si Superior ex confessionibus inferiorum cognoscat, mala agendi ratione se justis suorum querelis ac murmuracionibus ansam dedisse. 4. Ut indaget in vitiis, quæ ex confessione scit esse communia in vicinia, & maxi-

maxi-

maxime grassantia; ad quod autem summa requiritur prudentia. 5. Ut sibi caveat a damnificatione per furtum inferenda, non a quopiam domesticorum, qui forte ipsi confessus fuerat, sed a societate prædonum, quos ex confessione scit, viciniam infestare. *Pontas.*

CASUS XII. Ferdinandus Episcopus statuit parochiam quamdam conferre Medardo, quem sacerdotem singulari virtute præditum existimabat. Cum vero aliquando haberet occasionem excipiendi confessionem ejus, utpote apoplexia tacti, reperit eum esse merum hypocritam, imo ne quidem presbyterum, sed tantum diaconum, quamvis publice haberetur pro presbytero, & functiones sacerdotales exerceret. Quid agendum?

ꝑ. Episcopus non obligatur in conscientia insistere suo priori proposito conferendi Medardo parochiam: imo tenetur potius sub peccato mortali mutare suum propositum. *Pontas.*

NOTA. Ex ficta confessione non nascitur obligatio sigilli sacramentalis, sed tantum secreti naturalis, cujus obligatio cedit obligationi altioris ordinis. Si autem non sit ficta, sed seria animo obtinendi absolutionem, penitens præsumitur dare licentiam ad usum notitiæ sacramentalis, quem penitens ex ipsa natura actus penitentialis tenetur per se dare; dummodo fiat sine revelatione confessionis, & rationabili gravamine penitentis.

CASUS XIII. Licinius Viâtator generalis in quodam Ordine religioso, reperit, Superiorem cujusdam monasterii actu complexisse annos sui regiminis per constitutiones Ordinis designatos. Audita secreto confessione illius, ob sua eum peccata prorsus indignum reperit officio Superioris. Post aliquot dies proceditur ad novam electionem; vota sunt divisa in hunc ipsum Superiorem, & alium quemdam, ita, ut Licinio decidenda res.

ꝑ. Licinius absque ulla injuria potest huic Religioso votum suum denegare. *Pontas.*

NOTA. Licet responsio ad hos duos posteriores casus videatur non concordare cum responsione ad casum II., & adversari decreto Urbani VIII. ac declarationi Cardinalium de 1682., in quibus absolute reprobarur omnis usus notitiæ sacramentalis cum gravamine penitentis, vide tamen superius *Notam* ad *Casum* 10. & 12. Aliud enim est *revelatio* confessionis, aliud *usus notitiæ sacramentalis* sine revelatione.

CASUS XIV. Matthæus usurarius ex professo, tempore paschali confitetur suo parochio, a quo tamen non absolvitur.

D d 2

Hinc

Hinc petit, & obtinet ab eo licentiam confitendi Theophilo vicino parcho, promittens, se allaturum testimonium de sua confessione: verum nec ab isto absolvitur.

q. Theophilus non potest absque fractione sigilli Mattheo denegare testimonium depositæ confessionis, in quo simpliciter testetur, eum fuisse confessum. Sic & parochus, qui ex confessione sui vicarii scit, eum vivere luxuriose, non potest ipsi denegare testimonium vitæ & morum, quando hoc petit in præsentia cujusdam, qui scit, hunc vicarium confessum fuisse parcho; imo etiam nemine præsentis solus a solo peteret. Idem dicendum in pari casu de rectore Seminarium, ac de Episcopo, prout & de parcho ex sola confessione sciente impedimentum dirimens matrimonium, cui assistere tenetur. *Pontas.*

NOTA. Ex istis terminis; in præsentia cujusdam &c. colligere licet, a Pontasio distingui revelationem confessionis ab usu notitiæ sacramentalis. Vide *Notam ad Cas. 10. 12. 13.*

CASUS XV. Philemon in confessione se accusans de furto, ex imprudentia, ac sine ulla necessitate detegit complicem suum. An etiam quoad hunc sigillum obligat?

R. Confessarius tenetur ad sigillum non solum respectu poenitentis, sed etiam respectu complices. *Pontas.*

NOTA. Dependet ab intentione poenitentis necessaria vel præsumpta, an, & quousque debeat aut velit concedere licentiam pro usu hujus notitiæ sacramentalis, attamen absque revelatione confessionis & absque præjudicio, seu justo gravamine poenitentis.

CASUS XVI. Isaacus parochus ex confessione cujusdam parochianæ suæ deprehendit, non solum eam furto & luxuriæ esse deditam, sed etiam plures parochianorum suorum utriusque criminis esse complices.

q. Si parochus absque manifestatione peccatorum hujus scæminæ per notitiam complicum possit malis hæc mederi, ipsaque poenitens libere ad id concedat facultatem, ea uti potest. *Pontas.*

NOTA. Vide *Notam ad Cas. 15.*

CASUS XVII. Hector excipiens confessionem Judithæ, ex ea percipit, quod in confessionali fuerit sollicitata a priori suo confessario, & sciat insuper, plures alias personas ab eo sollicitari.

q. Hector

q. Hector absque violatione sigilli sacramentalis potest eum consensu Judithæ confessarium illum denunciare Episcopo, si ipsa adduci non possit, ut id in se suscipiat. Verum si alicubi, certe in similibus casibus plusquam necessaria est prudentia ob sequelas, quæ facile exinde oriri possunt. *Pontas.*

NOTA. Per constitutionem Benedicti XIV. *Sacramentum poenitentia*, editam 1741. tenetur ipsa persona sollicitata suo nomine denunciare sollicitantem. Quomodo id faciendum, prudens ac discretus docebit confessarius.

CASUS XVIII. Franciscus Gualteri famulus confessus est, se cum duobus aliis famulis abstulisse hero suo pecuniam. Ut vero obtineret ablati condonationem, tum etiam, ut præcaveret ulteriora furta a reliquis duobus famulis committenda, dedit confessario licentiam id manifestandi Gualtero; qua licentia confessarius etiam usus est. Num bene?

q. Gualterus obligatur ad non manifestandum peccatum Francisci. *Pontas.*

CASUS XIX. Libertus mercator Lubecensis, nec sciens linguam Gallicam nec latinam, confessus est in Gallia per interpretem. Num hic tenetur ad sigillum?

q. Interpres tenetur ad strictissimum secretum. *Pontas.*

CASUS XX. Limanius confessarius alioquin exactus in observatione sigilli, solet tamen nonnunquam manifestare peccatum veniale, quamvis expresse non dicat, se hoc audivisse in confessione.

q. Talis manifestatio est tantum peccatum veniale, si fiat solum ex indeliberatione ac inadvertentia. *Pontas.*

NOTA. Usus proin notitiæ solum sacramentalis poenitente præsumptivè invito, etiam si duntaxat cedat in levissimum ejus rationabile gravamen, vel præjudicium, est peccatum mortale, nisi indeliberatio, vel inadvertentia a mortali excuset.

CASUS XXI. Amadeus confessarius Bertrandi diligenter quidem cavet, ut loquendo de Bertrando non revelet aliquod illius peccatum, ne quidem veniale; nullum tamen sibi movet scrupulum manifestandi alias res, quas ex eo in confessione percipit. Num frangit sigillum?

q. Violat sigillum confessionis, si talia narret, ex quibus agnosci possit aliquod peccatum Bertrandi; peccat insuper peccato scandali dati audientibus, qui facile judicant, talia libere proferentem aut sigillum confessionis fregisse, aut, quod pejus est, etiam pronum ad revelanda vera peccata. *Pontas.*

D d 3

CA-

CASUS XXII. Ennius excepit confessionem Jodoci, qui se accusabat de peccatis quibusdam publicis ac valde scandalosis. Itaque existimat, illi juxta consilium sui Episcopi imponendam esse poenitentiam publicam; sed timet, ne per hoc indirecte manifestentur peccata poenitentis.

q. Timor iste est irrationabilis: non enim violatur sigillum confessionis per injunctionem poenitentiae publicae pro peccatis publicis. *Pontas.*

CASUS XXIII. Hilarius parochus advertenter ac deliberate revelavit confessionem cujusdam suorum parochianorum. Quam poenam incurrit?

q. Non est suspensus *ipso jure*; meretur autem deponi per sententiam juridicam Episcopi sui. *Pontas.*

CASUS XXIV. Maceus confessorius in parochia quadam, nesciens, quomodo se gerere debeat erga aliquem sacerdotem consuetudinarium, qui confiteri consueverat, consulit suo nomine proprium praefati consuetudinarii parochum, virum omnium opinione doctissimum, sic tamen, ut modo aliquo imperfecto detexerit ipsum poenitentem. Num bene egit?

q. Confessorius iste male egit consulendo proprium poenitentis parochum, & adhuc pejus id faciendo suo nomine. Videtur tamen, Maceum non peccasse mortaliter; quia personam poenitentis tantum detexit modo confuso & imperfecto, idque solum ex scrupulositate & anxietate mentis. *Pontas.*

CASUS XXV. Nicomedes advocatus advertens in parcho suo ingens desiderium sciendi aliquod secretum, quod etiam ei detegit; ea tamen conditione, ut illud recipiat sub sigillo confessionis; quamvis id actum fuerit extra confessionale, & alias advocatus iste parochus suo nunquam confessus fuerit.

q. Parochus tenetur servare secretum, ac si ipsi innotuisset in confessione. Nihilominus illud ex gravi causa v. g. ut obediat judici, vel consulat bono publico, revelando non peccaret contra sigillum confessionis. Notandum autem, non de facili aliquid esse recipiendum sub hac conditione. *Pontas.*

Nota. Cum hic modus loquendi non contrahat obligationem secreti sacramentalis, patitur iuas exceptiones.

CASUS XXVI. Cosmas laicus proxime assistens confessionali inellexit quaedam peccata personae confitentis, ea-

que

que declaravit cuidam amico, cui nota erat persona confitens. Tenenturne ambo sigillo?

q. Tam Cosmas quam amicus ejus tenetur ad strictissime servandum secretum. *Pontas.*

CASUS XXVII. Quæritur 1. Num confessorius proprio motu possit revelare peccata sui poenitentis, sub praetextu promovendi bonum ipsius spirituale.

2. Potestne confessorius petere licentiam a poenitente revelandi confessionem ipsius, ratione utilitatis exinde in poenitentem redundaturæ?

3. Potestne confessorius hac licentia a poenitente obtenta, de rebus in confessione declaratis conferre cum Superioribus poenitentis?

4. Tenenturne persona poenitens, quæ habuit turpe commercium cum Clerico, eum nominare, confessorio id postulante?

5. Potestne confessorius, qui simul est iudex ecclesiasticus, excipiens confessionem cujusdam poenitentis, quæ se accusat de turpi peccato cum Clerico commisso, eam obligare, ut veniat in domum suam, & extrasacramentaliter deponat contra hunc Clericum; aut ei, si id facere renuerit, denegare absolutionem? Potestne eam obligare, ut talem Clericum deferat ad iudicem?

6. Potestne aut debet confessorius talem poenitentem obligare ad concedendam licentiam ejusmodi Clericum deferendi ad iudicem, aut ad Superiores; ipsique denegare absolutionem, ni ipsa deferat, aut eum deferendi licentiam confessorio concedat?

7. Quomodo utendum confessorio tali licentia?

8. Possuntne Superiores uti tali noticia ad exprobandum suis subditis crimen?

9. Possuntne Superiores firmiter insistere rei, quam tantum sciunt ex eo, quod poenitens eam declaraverit in confessione, eamque revelandi confessorio facultatem dedit?

10. Licetne hoc medio uti ad deferendam Superioribus pessimam vitæ rationem parochi aut aliorum, qui absque hoc reprehendi aut convinci non possunt?

11. Potestne parochus hac ratione parochianorum suorum vitia detegere, ea ex cathedra arguere, hisque mederi? possuntne id ipsum Missionarii durante sua missione?

q. Inprimis in genere. 1. Confessorius tenetur servare sigillum jure divino, & ex institutione Sacramenti. 2. Omnis noticia in confessione ex poenitente hausta in foro interno suis tanquam limitibus constringi debet. 3. Confessorio

D d 4

fario neque cum ipso pœnitente de peccatis suis loquendum extra confessionale. 4. Confessarius potius debet subire mortem, quam uti notitia in confessione hausta, ac prodere secretum. 5. Confessarius non debet a pœnitente licentiam petere personam quamquam deferendi ad Superiorem. Vide exceptionem in *Respons.* ad 2. His suppositis, in particulari.

β. *Ad 1.* Confessarius, qui proprio motu sub quocumque prætextu secretum confessionis violat, meretur deponi, ac perpetuis carceribus mancipari.

Ad 2. Confessarius potest petere a pœnitente licentiam utendi notitia in confessione hausta ex gravi necessitate, aut utilitate pro bono spirituali pœnitentis, eaque uti, si libere ac expresse eam concedat pœnitens. Cavendum autem summo opere, ne limites factæ sibi concessionis transgrediatur, & ultra intentionem pœnitentis ea utatur, ac ne scandalum vel minimum exinde oriatur.

Ad 3. Per licentiam hanc a pœnitente confessario factam non censetur concessum, ut de re in confessione percepta nominatim conferat cum Superiore pœnitentis.

Ad 4. Pœnitens non debet in confessione nominare suum complicem, si absque eo potest explicare peccatum suum: imo confessarius ipse tenetur personam pœnitentem impedire, ne nominet complicem, si advertat eam ad hoc dispositam ac paratam.

NOTA. Benedictus XIV. in duabus constitutionibus confessariis prohibet *passim* a pœnitentibus exquirere nomina complicum.

Ad 5. Pœnitens non potest obligari ad deponendum contra suum complicem, etsi confessarius simul sit Officialis aut Promotor.

NOTA. Potest tamen, & debet confessarius pœnitenti declarare ipsius obligationem, denunciandi Superiori perniciosos bono publico v. g. seductores juventutis ad magiam, sodomiam &c. & si hoc recuset, depeganda est ipsis absolutio.

Ad 6. Etiam si persona pœnitens foret obligata ad deferendum complicem, ad quod tamen non obligatur, nihilominus confessarius ordinarie non debet in se suscipere facultatem deferendi.

NOTA. Quando agitur de damno gravissimo boni publici, quod quis tenetur præferre vitæ aut famæ propriæ, complex tenetur denunciare reum cum proprio præjudicio, postulata tamen sibi impunitate.

Ad

Ad 7. Confessarius non debet acceptare hujusmodi facultatem, multo minus ea uti.

NOTA. Quando pœnitens non potest personaliter denunciare complicem perniciosum bono publico, confessarius tenetur acceptare facultatem monendi Superiorem de capiendâ informatione, quatenus opus, ex ipso pœnitente.

Ad 8. & 9. Superiores non possunt uti notitia per licentiam a pœnitente confessario factam hausta ad reprehendendos aut puniendos subditos delatos.

NOTA. Cum Benedictus XIV. in sua *Constitutione* de obligatione denunciandi confessarios sollicitantes ad turpia permittat procedi ad reprehensionem & punitionem denunciati, idem observandum circa alia crimina nociva bono publico, sive pœnitens ea denunciât personaliter per se ipsum, sive suo rogatu per confessarium; dummodo Superior per se, vel delegatum excipiat attestationem pœnitentis fide digni &c.

Ad 10. Si nulla alia ratio præsto est convincendi hujusmodi parochos criminosos, omnino abstinendum est interea ab eorum correptione.

NOTA. Unius quidem denunciantis testimonium non sufficit ad puniendum denunciatum. Si tamen ex qualitate & numero plurium denunciantium habeatur moralis certitudo de delicto, juxta Benedictum XIV. potest procedi ad pœnam ordinariam, ubi id exigit bonum publicum.

Ad 11. Parochus non potest uti notitia ex sola confessione parochianorum suorum hausta ad hoc, ut medelam ferat vitis in parochia grassantibus. Idem dicendum de Missionariis, etiam concessa ad id a pœnitentibus licentia. *Fromageau.*

NOTA. Hoc intelligendum in eo sensu, ut parochus vel Missionarius non loquatur de vitis parochiæ propriæ vel alterius determinatæ, præsertim exiguæ. Ut enim concionator prædicet contra vitia grassantia abstrahendo a circumstantia locorum, personarum, & temporum, ex qua pœnitentium quis coram aliis posset suffundi rubore, nullus consentium potest esse prudenter invitus.

CASUS XXVIII. Confessarius quidam in conversatione cum Episcopo suo ex inconsideratione dicit; plures personas sibi confessas se accusasse, quod emerint venena a pharmacopola quopiam in quadam urbe dicecesana degente.

β. Episcopus nullatenus potest uti hac notitia ex imprudentia confessarii hausta, etiam ad bonum spirituale pharmacopolæ. *Fromageau.*

D d 5

No-

Nota. Si ea venditio possit tribui imprudentiæ pharmacopœ nimis creduli de usu licito venenorum, non foret illicita illius admonitio pro majori in posterum cautela, abstrahendo tamen a circumstantiis relativis ad præteritum.

CASUS XXIX. Confessarius quidam interrogatur a iudice. Quid illi respondendum?

R. Respondere debet, se confessarium esse, & nihil habere, quod dicat. Neutiquam autem ei licet effugium querere per mendacium, dicendo; se non excepisse confessionem criminosi. *Fomageau.*

CASUS XXX. Parochus scit ex confessione personæ matrimonium contrahere volentis, obfata impedimentum dirimens. Potestne denegare benedictionem nuptialem contracturis, si velint, etsi de impedimento moniti, publice contrahere matrimonium?

R. Si aliunde non sciat impedimentum dirimens nisi ex confessione, non potest denegari benedictio; neque id fieri posset sine læsione sigilli Sacramentalis. *De Lamet.*

CASUS XXXI. Parochus ex confessione sciens, plura jam a famulo domestico sibi furto ablata fuisse, plures aditus, qui prius paruerant, obductis feris ocludit; nec eo amplius utitur ad numerandas pecunias, prout antea consueverat. Violatne secretum confessionis?

R. Violat; quia ob scientiam haustam in confessione facit & omittit aliquid, quod nec fecisset, nec omisset, si confessionem non excepisset; id quod palam fieri non potest absque violatione secreti confessionalis. C. B.

Nota. Non est fractio sigilli, nec usus illicitus notitiæ sacramentalis, si absque infamatione vel nota suspentionis apud alios homines confessarius famulo vel subdito subrahatur occasio peccandi, quam peccator per se tenetur vitare aut optare, ut sibi præscindatur.

CASUS XXXII. Confessarius quidam dicit amicis suis, in certo pago gravissima committi crimina. Potestne sic loqui absque violatione sigilli?

R. Non potest: etsi enim confessarius non violaret sigillum sic loquendo de magna urbe; quia tamen hic agitur tantum de quodam pago, in quo plebs degit non numerosa, certum est, a confessario per ejusmodi locutionem ansam præberi variis suspitionibus de personis particularibus, quod sufficit ad violationem sigilli. C. B.

CASUS XXXIII. Confessarius quidam ruralis rogat quædam ex amicis suis in urbem episcopalem abeuntem, ut sibi

ibi petat licentiam pœnitentem aliquem ab incestu absolvi.

R. Si ejusmodi declaratio potest occasionem præbere detegendi quodam modo illum, qui hoc crimen commisit, confessarius violat secretum. Si autem nec a longe timenda sit ejusdem manifestatio, non violatur sigillum. Confessarius tamen prudentius ageret, si hanc licentiam petat per obfignatas literas. C. B.

Nota. Ejusmodi commissio est contra omnes leges prudentiæ; quia ansam præbet variis observationibus, conjecturis ac suspitionibus de consanguineis aut affinibus, quos inter peculiaris familiaritas & amicitia notatur. Maxime in Gallia aliisque locis, ubi hodieum juxta veterem disciplinam confessio paschalis soli parochi deponenda est, ea retentio pœnitentis merito timenda foret.

CASUS XXXIV. Presbyter quidam audita confessione Petri, quæ erat satis proluxa, alta voce dicit, eum non fuisse absolutum, eoquod confessionem suam nondum finisset. Num violavit sigillum sic loquendo?

R. Violavit; nam, eum ex confessione proluxiori, maxime virotum, si non sit confessio generalis, homines ordinariæ inferant aut ingentem peccatorum numerum, aut defectum notabilem ex parte pœnitentis, certum est, confessarium sic loquendo saltem indirecte declarasse, Petrum autem esse plurium peccatorum, aut eum non esse bene dispositum. Cum autem in casu non dicatur, confessionem Petri fuisse generalem, omnes insuper adstantes sciant, eam fuisse admodum proluxam, dubitari non potest, quin presbyter iste sigillum confessionis violaverit. C. B.

Nota. Pessime egisset hic confessarius; etiamsi addidisset, Petrum inchoasse confessionem generalem; id quod coram adstantibus manifestare saltem fuisset inutile.

CASUS XXXV. Sacerdos quidam, confessarius ordinarius Titii, in præsentia plurium personarum dicit, eum esse scrupulosum. Num violat secretum confessionis?

R. Violat, saltem nisi jam antea notorium fuerit, eum esse scrupulosum. Ratio est; quia sub sigillum cadunt non solum peccata pœnitentis, sed etiam defectus occulti sive physici, sive morales, quorum manifestatio pœnitenti posset pudorem injicere & confusionem, eique reddere confessionem, onerosam, ac odiosam. C. B.

CASUS XXXVI. Confessarius quidam reprehenditur, quod absolverit Arsenium ab excommunicatione, quam publice incurerat; ille autem respondet: Absolvi illum, & qui.

quidem iuste petul ipsum absolvere. Num violat sigillum sacramentale ?

3. Violat; quia declarat peccatum in confessione perceptum: licet enim hæc manifestatio non sit odiosa poenitenti, nihilominus ea opponitur virtuti Religionis, quæ nunquam permittit revelari peccata in confessione declarata. C. B.

Vide *Absolutio, Approbatio, Confessarius, Confessio, Contritio, Secretum, Occasio peccandi* cas. 3.

S I L V A.

1. Hic comprehendantur variae lignorum species, ut alta ac proceræ, cædua, ædificiis ac navigiis apta, foco destinata, arida & exsucca.

2. Silvæ quædam sunt regie, aliæ Communitatum ecclesiasticarum tam sæcularium quam regularium, & aliæ privatorum.

3. Abbates atque Beneficiati, cum tantum sint administratores & œconomi bonorum Beneficialium, non possunt arbores altas ac proceras cædere absque permissione regia; imo nec ligna cædua, nisi requisitis prius rei saltuariæ Præfectis.

4. Arbores proceræ censentur inter bona immobilia, subjacentque, antequam cæte sint, juri retractus, non autem manus injectioni, nisi reali. Ligna cædua autem habentur pro bonis mobilibus, etiam si cæsa nondum sint, neque juri retractus subjacent, licet manus injectioni sint obnoxia, ut ligna proceræ jam cæsa.

5. Jus cognoscend super possessione ac proprietate silvarum est penes Prætores; circa depopulationes autem & strages silvarum cognoscendi jus habent Præfecti rei aquariæ ac saltuariæ.

CASUS I. Ulysses agricola pauperrimus tanta necessitate premitur cum uxore ac liberis, ut ex defectu ligni nec calefacere hypocæstum, nec cibum coquere posset. Suadetur ipsi, ut noctu silvam petat regiam, aut aliam ad Dominum loci pertinentem, ex eaque ligna pro sua necessitate asportet.

3. Ulysses ob extremam paupertatem absque peccato potest ex his silvis asportare pro necessario usu ligna arida, exsucca, putrida, aut vepreta, spineta, rubos & similia exigui valoris; dummodo stragem non edat notabilem. *Pontas.*

CA-

CASUS II. Bartholomæus & Lucia in contractu matrimoniali communia fecerunt decem jugera silvæ cæduæ; & hinc, Lucia anno ante cætionem hujus silvæ absque prole factis functa, Bartholomæus præteritum partem lignorum cæforum pro ratione temporis, quo vixit in conjugio cum Lucia; quia hæc bona erant utrique communia.

3. In quibusdam locis ligna cædua decimo quovis anno cæduntur; in aliis decimo quinto; in aliis vigesimo primum. Ex quo sequitur, superstiti conjugum in salvo esse jus suum commodum percipiendi ex ejusmodi bonis communibus. Hinc absque injustitia Bartholomæo denegari non potest pars lignorum, quam præteritum; & si ipsi denegaretur, posset agere contra hæredes uxoris suæ defunctæ. *Pontas.*

CASUS III. Moberthus agricola possidet domum ac villam; quæ cum necessario reparandæ essent, jus se habere non dubitabat necessaria ad reparationem ligna cædendi in vastissima silva communitalis, cujus ipse membrum erat. Incolæ vero reliqui opponebant sese, non aliud Mobertho jus concedentes, quam ligna cædendi pro foco suo necessaria.

3. Male se opponunt incolæ: Moberthus enim jure in silva communi ligna cædit non solum pro foco, sed & pro reparatione ædificiorum suorum necessaria. *Pontas.*

NOTA. Hic observandæ leges vel consuetudines particulares locorum. Si Moberthus haberet nudam casam vel domum recenter structam ex solo privilegio Principis, non est verosimile, Principem voluisse præjudicare juribus communitatis.

CASUS IV. Julius Abbas commendatitius vult cædere quædam jugera lignorum in silva pertinente ad Abbatiam suam, ex eorum venditione lucrum capturus.

3. Injuste agit Julius: Beneficiatus enim non habet dominium fundorum Beneficii sui. *Pontas.*

S I M O N I A.

I. Ex definitione S. Thomæ *Simoniam* est studiosa voluntas emendi vel vendendi aliquid spirituale vel spirituali annexum, sub quibus verbis S. Doctor comprehendit omnem conventionem aut contractum non gratuitum. Hinc simoniacum est, sive temporale detur tanquam pretium Beneficii, sive tanquam motivum illud eo certius obtinendi. Duæ sunt species Simonie, una est prohibita jure divino, altera jure eccle-